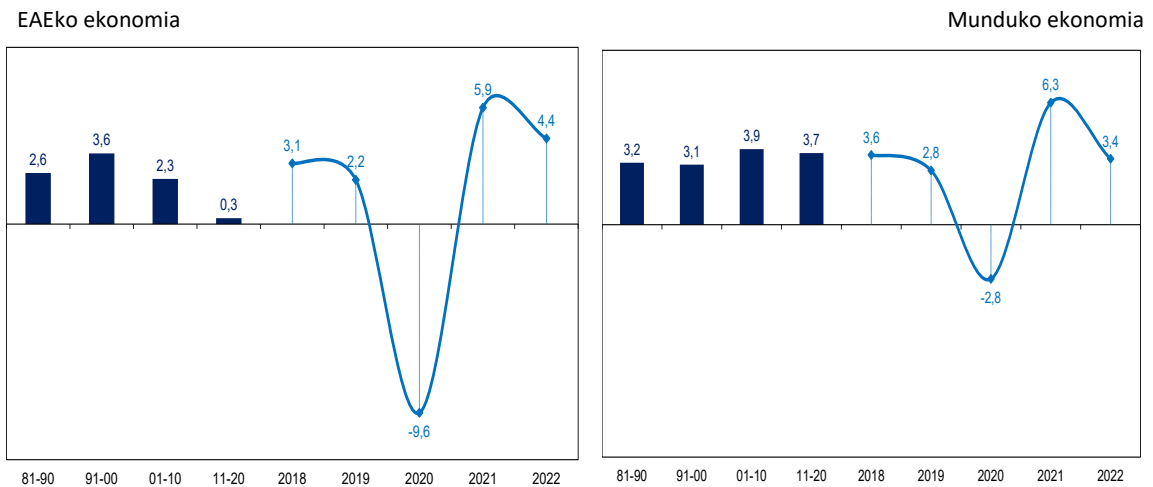

0. EKONOMIAREN EGOERA LABURBILDUTA

azko urtea, 2022, oso zaila izan zen munduko ekonomiarentzat. Herritarren txertaketa masiboarekin lortutako hobekuntzak gorabehera, omicron aldaera azkar hedatu zen eta osasun zerbitzuak tenkatu zituen. Horrez gain, Errusiak Ukraina inbaditu zuen, eta horrek zigor ekonomikoak ekarri zizkion herrialde erasotzaileari, ekoizpen kateak hautsi zituen, lehengaiak garestitu egin ziren, energia krisia agertu zen eta inflazioa handia izan zen. Baldintzatzaile horiek guztiak hor egon arren, munduko ekonomiak bere BPGa %3,4 handitzea lortu zuen, erosteko ahalmenaren parekotasunean neurtuta, eta %3,0 dolarrarekiko truke tasaren arabera neurtuta.

EAEko eta munduko ekonomien hazkundera. Urte arteko aldakuntza tasak 1. irudia

Iturria: Eustat eta NDF.

2022an, munduko ekonomiaren hazkundera (%3,4) aurreko urtekoa (%6,3) baino nabarmen txikiagoa izan zen; izan ere, azken hori urte atipiko batekin (2020) alderatu zen, covid-19aren pandemiak ekonomiaren bilakaera baldintzatu baitzuen. Hala eta guztiz ere, 2022ko tasa ez da oso desberdina azken lau hamarkadetako batez besteko balioekin alderatuta, guztiak %3,0 eta %4,0 artekoak baitira. Ildo horretan, garrantzitsua da adieraztea Nazioarteko Diru Funtsak (NDF) bere azken aurreikuspen txostenean adierazi zuela bost urteko epean munduko ekonomiarako espero zen hazkunde tasa %3,0 ingurukoa izango dela.

Nahiz eta 2022an, adierazi den bezala, batez besteko hazkunde esanguratsua lortu bazen ere, haren hiruhilekoko bilakaera pandemia kontrolatzeko hartutako murrizketak amaitu ondoren sortutako eskaera handiaren ondoriozko arazoek metaketak eta Ukrainaren inbasioaren ondorio ekonomikoak baldintzatu zuten. Zehazkiago adierazita, herrialde garatuen multzoak, ELGAN sartzen baitira, %4,6ko urte arteko aldakuntza tasarekin hasi zuen urtea, baina hazkunde erritmoa %1,4ra moteldu zen laugarren hiruhilekoan. Ekoizpen kateen haustura, lehengaien eta energiaren garestitzea, horrek guztiak eragin zuen inflazio handia eta moneta politikaren erantzuna, inflazioa kontrolatzeko interes tasen ondoz ondoko igoeren bitartez martxan jarria, dira herrialde garatuen hazkundearen intentsitate galera hori azaltzen duten arrazoi nagusietako batzuk.

Ekonomia eremuen pisua, hazkundera eta ekarpenak
1. taula

	Pisua	Hazkundera	Ekarpena		Pisua	Hazkundera	Ekarpena
Ekonomia aurreratuak	41,7	2,7	1,1	Garatu gabeak	58,3	3,9	2,3
AEB	15,6	2,1	0,3	Txina	18,5	3,0	0,5
Eurogunea	12,0	3,5	0,4	India	7,3	6,8	0,5
Japonia	3,8	1,1	0,0	Errusia	2,9	-2,1	-0,1
Erresuma Batua	2,3	4,0	0,1	Brasil	2,3	2,9	0,1
Kanada	1,4	3,4	0,1	Mexiko	1,8	3,1	0,1
Besteak	6,6	3,1	0,2	Besteak	25,5	4,7	1,2

Iturria: Ekonomia eta Plangintza Zuzendaritzak egina, NDFren datuetan oinarrituta.

Inflazioak azterketa espezifikoa merezi du, 2022ko hainbat hilabetetan KPIaren urte arteko aldakuntza tasa %10etik gorakoa izan baitzen, bai ELGA osoan, bai herrialde adierazgarrienetako batzuetan. Txertaketa masiboak biztanleria babesten zuen heinean ekonomiak irekitzeak ondasunen eta zerbitzuen gehiegizko eskaria ekarri zuen berekin, eta horrek eskaintzaren ahalmena gainditu zuen; beraz, prezioak igo egin ziren. Zehazki, 2020. urtearen amaieran, Alemaniako eta Frantziako kontsumo prezioek tasa negatiboak izan zituzten, baina urtebete geroago, 2021eko abenduan, Alemanian KPIak %4,9ko tasa ezarri zuen, eta ELGA osoan %6,5ekoa. Ukrainaren inbasioak prozesu hori areagotu zuen eta balio handienak Alemanian (%8,8) 2022ko urrian eta azaroan, AEBetan (%9,1) urte horretako ekainean, eta ELGAN (%10,7) izan ziren urrian. Eskaria eta, horrekin batera, inflazioa geldiarazteko hartutako interes tasen igoerek arrakasta apala izan dute, eta lerro hauek idazterakoan KPIak nabarmen gainditzen du banku zentral nagusien helburua (%2,0). Hala, AEBetan %4,0 ingurukoa da oraindik, eta Alemanian eta ELGAN, berriz, %6,0tik gora dago kokatuta.

BPG errealtaren bilakaera
2. taula

Urte arteko aldakuntza tasak

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Munduko ekonomia	3,8	3,6	2,8	-2,8	6,3	3,4
Herrialde garatuak	2,5	2,3	1,7	-4,2	5,4	2,7
AEB	2,2	2,9	2,3	-2,8	5,9	2,1
Japonia	1,7	0,6	-0,4	-4,3	2,1	1,1
Erresuma Batua	2,4	1,7	1,6	-11,0	7,6	4,0
Eurogunea	2,6	1,8	1,6	-6,1	5,4	3,5
- Alemania	2,7	1,0	1,1	-3,7	2,6	1,8
- Frantzia	2,4	1,8	1,9	-7,9	6,4	2,5
- Italia	1,7	0,9	0,5	-9,0	7,0	3,7
- Espainia	3,0	2,3	2,0	-11,3	5,5	5,5
- Euskadi	2,8	3,1	2,2	-9,6	5,9	4,4
Garapen bidean daudenak	4,7	4,7	3,6	-1,8	6,9	4,0
Txina	6,9	6,8	6,0	2,2	8,4	3,0
India	6,8	6,5	3,9	-5,8	9,1	6,8
Errusia	1,8	2,8	2,2	-2,7	5,6	-2,1
Brasil	1,3	1,8	1,2	-3,3	5,0	2,9

Iturria: NDF eta Eustat.

Inflazioaren aurkako borroka bereziki bizia izan da AEBetan. Herrialde horretan, ondasunen eta zerbitzuen eskari handia langabezia tasa baxuak eta bete gabeko lanpostu hutsen kopuru handiak tentsionatutako lan merkatu bati gehitu zitzaion. Herrialde horretan, interes tasak %0,0–%0,25 ziren urtearen hasieran, eta %5,0–%5,25eraino igo dira, moneta baldintzak asko gogortu baitira. Ekonomiaren hazkundearen gaineko eragina nabarmena izan da, eta BPGaren aldakuntza tasak moteldu egin ziren, lehen hiruhilekoan %3,7 izatetik laugarrenean %0,9 izatera igaro arte, nahiz eta 2023an nolabaiteko gorakada lortu duen (%1,8).

Europako Banku Zentralak beranduago eta indar gutxiagorekin erantzun zion inflazioaren igoerari. 2016tik aplikatzen zen %0,0tik %0,5era igaro zen uztailan eta %3,75era iritsi da gaur egun, baina erakundearen mezuen arabera, hurrengo bileretan gora egingo du berriro. Eurogunearen hazkundera geldiarazi egin dute moneta politikako erabaki horiek, lehen hiruhilekoan erregistratutako %5,5etik laugarrenaren %1,8ra, eta 2023aren hasieran apaltzeko joera luzatu egin da (%1,0). Hiruhilekoen arteko aldakuntza tasak nuluak edo negatiboak izan dira azken hiruhilekoetan, eta, beraz, atzeraldian sartzeko aurreikuspenak areagotu egin dira, baina iritzi orokorra da ez dela oso sakona izango eta laster igaroko dela.

Urteko batez bestekoan, euroaren eremuko herrialde nagusi guztiek hazkunde esanguratsuak eta BPG potentziala baino handiagoak izan zituzten 2022an. Hala ere, urtean zehar eta 2023aren hasieran bizi den moteltzeak zalantza batzuk uzten ditu etorkizunari buruz. Hala, Alemaniak %1,8ko batez besteko tasa izan zuen, eta 2022ko lehen hiruhilekoko %3,5etik 2023ko aldi bereko -%0,5era jaitsi zen. Nazioarteko ingurunearen zailtasunek arrastoa utzi dute herrialdeko industrian, ezin izan baitu gora egin. Frantziak %2,6ko tasa izan zuen urteko batez bestekoan, lau puntu baino gehiagoko apaltzarekin (hasierako %4,8tik laugarren hiruhilekoko %0,6ra), eta 2023aren hasieran pixka bat hobetu bada ere (%0,9), herrialdean egin diren grebak hazkundearen oztopo izango dira. Azkenik, Espainiak irudi dinamikoagoa eskaintzen du, zerbitzuen berreskuratze azkarrean oinarrituta. Batez beste, %5,5 hazi zen 2022an, 2021eko datua berdinduta. Apaltzea ere nabarmena izan zen, baina 2023ko lehen hiruhilekoan gora egin du, %4,2ra iritsi arte.

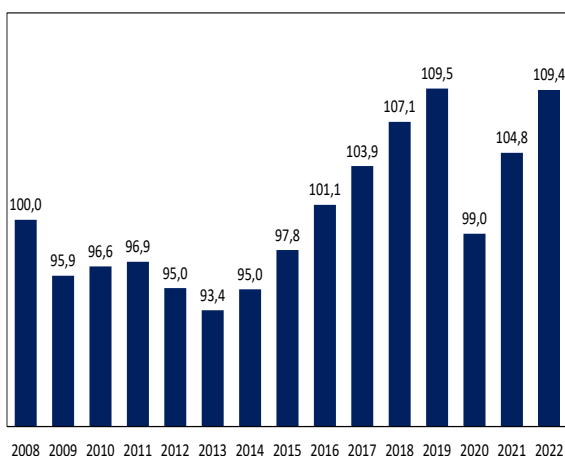
Garatzeko bidean dauden ekonomiek berezko ezaugarriak erakutsi zituzten 2022an. Hala, Txinak oso politika zorrotza mantendu zuen pandemiaren aurkako borrokan, mugikortasunerako murrizketa handiekin, eta herrialdeko BPGaren igoera %3,0ra mugatu zuen, birusa iritsi aurretik ohikoak ziren %6,0tik gorako zifretatik urrun. Bestalde, Errusiak bere BPGa %2,1 gutxitu zuen, mendebaldeko herrialdeek ezarritako zigorren ondorioz. Bestalde, Indiak (%6,8) dinamismo handiko irudia erakutsi zuen, pandemiaren aurreko urteetan lortu ohi zituen erritmoetara itzultzen duena.

EAEko ekonomiak herrialde garatuentzat deskribatu denaren antzeko bilakaera izan zuen, baina bizitasun handiagoarekin. Zehatzago adierazita, urteko batez besteko hazkundea %4,4koa izan zen, munduko ekonomia baino puntu bat handiagoa eta ELGAko batez bestekoa baino 1,7 puntu handiagoa. Hazkunde horri esker, EAEko ekonomiak pandemia hasi aurreko BPG errealaren maila ia osorik berreskuratu du. Beraz, susperraldia V eran gertatu da, eta bi urtean bakarrik. Jokaera hori urrun dago 2008-2009ko Atzeraldi Handiaren ondoren finantza krisi horren aurreko mailara itzultzeko behar izan ziren zortzi urteekin.

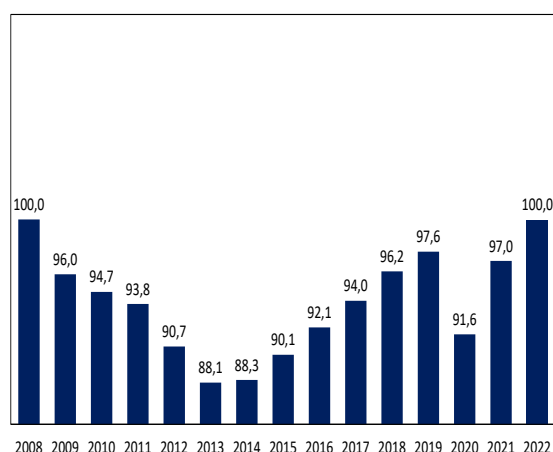
Enpleguaren bilakaera ere positiboa izan zen 2022an, urteko batez besteko %3,1eko hazkundearekin, eta horrek esan nahi du lanaldi osoko 30.000 lanpostu baliokide inguru sortu zirela, guztira milioi bat enplegu inguru lortzeko. Kasu horretan, azken bi urteetako susperraldia BPGak izan duena baino are biziagoa izan da, eta 2022an lortutako mailak nabarmen gainditzen du hiru urte lehenago zegoen enplegu maila. Hala eta guztiz ere, epe luzeagoko ikuspegi batek erakusten du, hain zuzen ere, 2022an lortu zela 2008an zegoen enplegu mailara itzultzea. Beraz, enpleguaren arloan hamalau urte behar izan dira Atzeraldi Handiaren aurreko mailara berriro itzultzeko.

BPG errealaren eta enpleguaren bilakaera EAEn
2. irudia

BPG 2008=100

Enplegua 2008=100

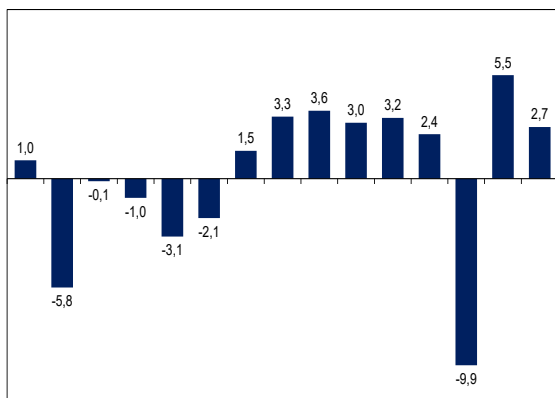

Iturria: Ekonomia eta Plangintza Zuzendaritzak egina, Eustaten datuak erabilia.

EAEko ekonomiaren hazkundera, ohi den bezala, barne eskariaren bizitasunean oinarritu zen, BPGaren hazkunderari gutxi gorabehera 2,7 puntuko ekarpena egin baitzion. Hala eta guztiz ere, urte horretan nabarmendu beharreko ezaugarria kanpo saldoak egin zuen ekarpen azpimarragarria da, 1,5 puntutik gorakoa izan baitzen. Normalean, kanpoko saldoak portaera neutroa erakusten du EAEko ekonomian, ekarpenak, zeinu batekoak zein bestekoak izanda ere, hamarren gutxi batzuetakoak izaten baitira, esportazioen ekarpen garrantzitsuak antzeko tamainako inportazioen ekarpenekin konpentsatzen baitira. Zentzu horretan, 2022an eskuratu zen saldoa atipikoa da, nahiz eta horrelako egoerak ere bizi izan ziren Atzeraldi Handian, barne eskari ahuleko testuinguru batean, gaurkoarekin zerikusirik ez duena.

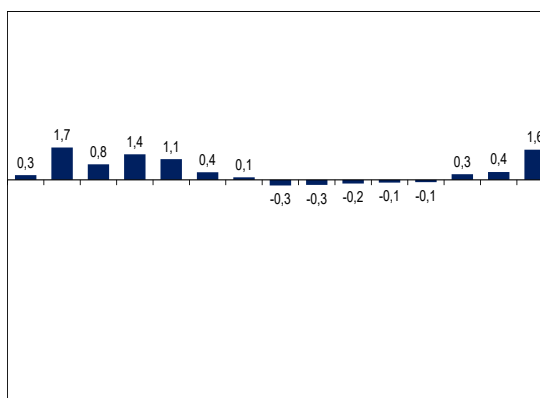
EAEko BPGari eginiko ekarpenak
3. irudia

Barne eskaria

2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022

Kanpo eskaria

2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022

Iturria: Ekonomia eta Plangintza Zuzendaritzak egina, Eustaten datuak erabilia.

Hain zuzen ere, Euskadiko barne eskariak 2009-2013 aldiaren zutuen beherakaden aurrean, 2022an agregatu makroekonomiko horrek %2,7ko batez besteko hazkundera izan zuen, hiruhilekoko bilakaerak profil egonkor samarrarekin, lehen hiruhilekoko %3,3tik laugarreneko %2,3ra baino ez baitzen moteldu. Ildo horretan, EAEko ekonomiak 2022an bizi zuen moteltzearen zati handi bat hiruhilekoak igaro ahala kanpoko eskariak BPGaren hazkunderari ekarpen gero eta txikiagoa egitearen ondorio izan zen.

EAEko taula makroekonomikoa
3. taula

Urte arteko aldakuntza tasak

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Barneko azken kontsumoa	2,9	2,6	2,0	-8,9	5,2	2,2
Familien kontsumoko gastua	3,1	3,0	1,7	-12,1	5,6	3,0
Herri administrazioen kontsumoa	2,1	1,2	3,1	2,9	3,9	-0,4
Kapital eraketa gordina	3,1	4,9	3,3	-12,1	6,0	4,4
Ekipamenduko ondasunak	3,5	4,5	3,0	-11,8	10,9	6,9
Gainontzeko inbertsioa	2,9	5,1	3,4	-12,3	3,1	2,7
Barne eskaria	2,9	3,2	2,3	-9,7	5,4	2,7
Esportazioak	4,8	2,7	-0,2	-15,9	12,7	10,2
Inportazioak	5,0	2,8	0,0	-15,8	11,6	7,5
BPG	2,8	3,1	2,2	-9,6	5,9	4,4
Lehen arloa	10,1	1,7	5,9	-16,9	21,9	0,8
Industria	2,5	2,0	1,4	-12,2	6,1	4,6
Eraikuntza	1,6	4,0	2,4	-14,4	4,5	2,0
Zerbitzuak	2,9	3,1	2,5	-7,9	5,8	4,7
Merkataritza, ostalaritza eta garraioa	4,1	4,3	2,2	-20,4	11,8	10,7
AA. PP., hezkuntza eta osasuna	2,2	1,8	3,2	1,1	3,1	1,8
Gainontzeko zerbitzuak	2,6	3,0	2,4	-4,3	4,0	2,8
Balio erantsi gordina oinarrizko preziotan	2,8	2,9	2,3	-9,4	5,9	4,5
Ekoiak gainera zerga garbiak	2,3	4,9	2,0	-11,9	6,1	3,3

Iturria: Eustat.

Barne eskariaren bi osagai nagusietatik, kapital eraketa gordinak erakutsi zuen bizitasunik handiena, %4,4 hazi baitzen, ekonomiaren batez besteko hazkundearen ildotik. Iazko urtearen amaieran erritmoa moteldu bazuen ere, agregatu horrek oso portaera egonkorra erakutsi zuen urtearen zatirik handienean, eta %5,0aren inguruko aldakuntza tasak eskuratu zituen, aurre egin behar izan ziren zailtasunak gorabehera: lehengai falta, kostuen igoera, ziurgabetasuna, etab. Kanpotik zein barnealdetik zetorren eskari handiak urte osoan igoera tasa azpimarragarriak izatea ahalbidetu zuen, baina 2021eko emaitza bikainera iritsi gabe (%10,9). Hazkunde tasa esanguratsuagoa izan zen ekipamendurako ondasunetan egindako inbertsioan (%6,9), eta

gainerako inbertsioan, eraikuntzan egindakoa barne hartzen baitu, emaitza apalagoa izan zen (%2,7), aurreko urtean jasotakotik (%3,1) ez oso bestelakoa.

Azken kontsumoko gastua %2,2 igo zen 2022an, aurreko urteko kopurutik urrun. Agregatu horren bi atalak 2021ean baino nabarmen gutxiago hazi ziren. Alde batetik, administrazio publikoen kontsumoak tasa negatiboa jaso zuen (-%0,4), eta horren arrazoia da aurreko urtean pandemia geldiarazteko egin zen ahalegin handia ez zela beharrezkoa izan 2022an mantentzea haren intzidentzia kontrolatuago zegoelako. Bestetik, familien kontsumoa %3,0 hazi zen urteko batez bestekoan, eta hiruhilekoko bilakaera profila apur bat beheranzkoa izan zen, inflazioak erosteko ahalmena murrizten zuen heinean. Hala eta guztiz ere, pandemian pilatutako aurrezkiak eta enpleguaren sorrera garrantzitsuak agregatu horri eutsi diote urtean zehar.

Eskaintzaren ikuspegitik, EAEko ekonomiak 2022an izan zuen hazkundera sendotzat jo daiteke; izan ere, hazkunde hori ez da sektore jakin baten mende egon, baizik eta, funtsean, bi zutabe nagusietan oinarritu da, hau da, industrian eta zerbitzuetan. Zehatz-mehatz adierazita, industriak %4,6 handitu zuen bere balio erantsia 2022an, eta zerbitzuek, berriz, %4,7. Industriak sendotasun handia erakutsi zuen urtearen lehen erdian, %6,0 inguruko aldakuntza tasak eskuratuta, ondorengo bi hiruhilekoetan moteldu ziren arren. Sektoreak hornidura faltari aurre egin behar izan zion, eta arazo horiek areagotu egin ziren kamioilarien greba baten ondorioz, enpresa garrantzitsu batzuen ekoizpena gelditu behar izan baitzen. Emaitza ona izan arren, oraindik hiru puntura du 2019an izan zuen balio erantsia.

Eraikuntza beste sektoreen emaitza onetatik urrundu zen eta urteko batez bestekoan %2,0ko hazkundera lortu zuen. Ukrainan gerra hasteak eragin handia izan zuen sektore horretan, lehengaien faltak bere jardueraren garapen normala eragotzi baitzuen. Halaber, lehengai falta horren ondoriozko kostuen igoerak obra batzuk geldiaraztera behartu zuen. Hala eta guztiz ere, urtearen bigarren erdia hobe izan zen eta orduan erregistratutako aldakuntza tasak industriak lortutakoaren antzekoak izan ziren. Emaitza horiek gorabehera, sektoreari ia hamar puntu falta zaizkio pandemiaren aurretik zuen mailara itzultzeko. Bestalde, eskura dagoen informazioaren arabera, obra zibilak eraikuntzak baino portaera hedakorragoa izan zuen, nahiz eta azken horrek bizkortzeko joera erakutsi zuen urtean zehar.

Zerbitzuek, oro har, oso portaera hedakorra erakutsi zuten 2022an zehar, eta beren balio erantsiaren batez besteko hazkundera %4,7koa izan zen, lehenago ere adierazi den bezala. Sektore horrek nabarmen gainditu du 2019an izan zuen maila, nahiz eta osagai guztiak ez dauden egoera

berean. Izan ere, merkataritza, ostalaritza eta garraioa biltzen dituen taldea %10,7 hazi zen, aurreko urteko %11,8aren ondoren. Emaizta apartak izan arren, oraindik bi puntu gehiago hazi behar ditu 2019ko balioa berreskuratzeko, jarduera horrek balio erantsiaren %20 baino gehiago galdu baitzuen pandemiaren ondorioz. Sektore publikoari gehien lotutako jardueren bilakaerak (administrazio publikoa, hezkuntza, osasuna eta gizarte zerbitzuak) hazkunde neurritsuagoa izan zuen (%1,8), aurreko urtean emandako bultzadaren ondoren. Azkenik, gainerako zerbitzuek (%2,8) intentsitatea galdu zuten hiruhilekoak igaro ahala. Azken bi jarduera talde horiek 2019ko mailak gainditu dituzte jadanik.

2022ko alderdi nabarmenetako bat inflazioaren igoera bizia izan zen. Hainbat urtez joera neurritsua erakutsi ondoren, 2021ean ekonomiaren suspertzeak kontsumoko prezioen igoera %3,1ean kokatu zuen, Europako Banku Zentralaren (EBZ) helburuaren gaineratik, baina 2022an igoera nabarmen handiagoa izan zen (%8,0), Ukrainako gerrak lehengaien salneurrietan izan zuen eraginagatik. Izan ere, gatazka otsailean hasi zenean, areagotu egin ziren aurretik zeuden goranzko joerak, lehengai eta energia eskuragarrien kopurua murriztu egin baitzen. EAEko KPIaren punturik altuena uztailean gertatu zen (%10,5), elektrizitateari, gasari eta erregaiei eragin zien krisi energetiko baten erdian. Horrela, hilabete horretan gas naturalaren MWh-ren prezioa 200 euroraino igo zen eta 325 euroraino, berriz, abuztuan.

Hurrengo hilabeteetan, interes tasen igoerak eta Europan negua igarotzeko gas murrizketarik egongo ez zela baieztatzeak lagundu zuten KPIaren aldakuntza tasa beheratzen. 2023ko maiatzean, %3,4an zegoen tasa hori, eta ekainean jaisten jarraituko dela aurreikusten da. Moteltzeko joera hori ez da iritsi oraingoz azpiko inflaziora, %6,4ko tasan baitago, eta energiaren bilakaera onean bakarrik oinarritzen da. Bestalde, BPGaren deflatoarea %4,4an kokatu zen 2022an, hiruhilekoz hiruhileko bizkortze arineko profilarekin.

BPG errealaren hazkundeak (%4,4) eta enpleguarenak (%3,1) lan faktorearen itxurazko produktibitatearen irabazia %1,2an kokatu zuten 2022an, eta zifra hori azken hamarkadetako batez bestekoaren (%0,8) gaineratik dago. Sektore ekonomikoen portaerak ohiko ezaugarri batzuk izan zituen. Hala, industria izan zen berriro produktibitate irabazi handiena izan zuen jarduera (%3,0), batez besteko balioen gaineratik (%1,5). Bestalde, eraikuntzak apenas hobetu zuen eraginkortasuna hamarren gutxi batzuetan (%0,3), ohiko erregistroen ildotik. Hala ere, ezusteko txiki bat nabari da zerbitzuen emaitzan, hobekuntza esanguratsurik lortu ohi ez duen sektorea (%0,5), baina joan den urtean eraginkortasuna %1,0 hobetu zuen.

EAEko ekonomiaren beste aldagai nagusi zenbait

4. taula

Urte arteko aldakuntza tasak

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Biztanleko BPG eurotan. EB-27=100	109,6	109,3	108,4	101,0	101,5	101,8
BPG per capita EAPn. EB-27=100	119,3	117,3	116,7	106,5	107,5	109,6
BPG erreala merkatu prezioetan	2,8	3,1	2,2	-9,6	5,9	4,4
Enplegua	2,1	2,3	1,5	-6,2	5,9	3,1
Lan faktorearen itxurazko produktibitatea	0,7	0,8	0,7	-3,6	0,1	1,2
BPG nominala merkatu prezioetan	3,5	4,3	3,4	-9,7	8,6	8,9
BPGaren deflatorea	0,7	1,2	1,2	-0,1	2,5	4,4
KPI (urteko batez bestekoak)	2,0	1,6	1,0	-0,1	3,1	8,0
Kostu guztiak langile bakoitzeko	0,5	2,5	1,8	-1,1	4,9	2,7
Langabezia tasa	11,6	10,5	9,8	10,6	10,0	8,5

Iturria: Ekonomia eta Plangintza Zuzendaritzak egina, Eustaten, Eurostaten eta INEren datuetan oinarrituta.

EAEko ekonomiak 2022an izan zuen bilakaera aztertzeke unean, ezinbestekoa da BPGaren bilakaera unean uneko prezioetan ere aipatzea, prezioek koiuntura ekonomikoan izan zuten eta oraindik ere duten eragin esanguratsua dela eta. Horiek horrela, Euskadiko BPG nominala %8,9 handitu zen urte horretan, 1995etik izandako tasarik altuena baita. Hazkunde nominal horren zati handi bat, lehen ere adierazi den bezala, BPGaren deflatorearen igoerari zor zaio, %4,4 igo baitzen, hori ere hogeita bost urte baino gehiagoko igoera handiena izanik. Guztira, EAEko BPGa 85.000 milioi euroren atarian kokatu zen, inoizko kopururik handiena. Ekonomiaren une ona zergen bilketan islatu zen, %7,3 igo baitzen, 17.100 milioi euroko langa gaindituz. Nabarmentzekoa da BEZaren (%10,6) eta PFEZaren (%6,3) diru bilketa, bi zerga horiek 6.400 milioi euro baino gehiago bildu baitituzte. Sozietateen gaineko zergak ere joera positiboa izan zuen (%17,0), baina kasu horretan bilketa 1.300 milioi eurora baino ez da iristen.

Prezioen igoerak eta politika monetarioaren erantzunak, interes tasen igoerekin batera, zorraren batez besteko kostua igotzen hasi da. Zehazki, kalkulatu da zorraren batez besteko kostua oinarritzko 50 puntu garestitu zela 2022an. Gehiegizko defizitaren protokoloaren arabera, urte horretan zorra 350 milioi euro murriztu zen eta BPGaren %13,7ra jaitsi zen, Ekonomia Itunaren Batzorde Mistoan adostutako %15,6aren azpitik. Euskadi zor gutxien duen bigarren erkidegoa da, Madrilen atzetik.

Europako funtsak bi bidetatik iristen dira Euskadira. Alde batetik, Eusko Jaurlaritzak zuzenean jaso ditu berak kudeatu behar dituen jarduketarako zenbateko batzuk, eta, bestetik, Estatuak Euskadira bideratutako beste funts batzuk kudeatzen ditu, batez ere PERTE izeneko proiektu estrategikoen bidez. 2023ko apirilaren amaieran, 1.456 milioi euroko funtsak esleitu zitzaizkion Euskadiri; horietatik 1.045 milioi Eusko Jaurlaritzaren zuzeneko kudeaketarako ziren, eta 411 milioi Estatuaren kudeaketarako.

2022ko urteko txostenak leku garrantzitsua eskaintzen die EAEko gizarteak aurre egin beharko dien etorkizuneko erronka batzuei. Eusko Jaurlaritzaren aurrekontuak Nazio Batuen Batzar Nagusiak 2015ean onartu zituen garapen jasangarriko helburuekin (GJH) bat ote datozen aztertu da, eta aurrekontu programa ia guztiak gutxienez GJHetako birekin lerrokatuta daudela ondorioztatu da.

Jasangarritasuna eta ingurumena oso presente daude GJHetan, eta beraiek betetzeko ekonomia deskarbonizatu beharra dago. Errusiak Ukraina inbaditu ondoren sortutako energia krisiak energia eraginkortasuna eta energia berriztagarrien sustapena sustatu ditu. Dokumentu honetan azaltzen denez, energiaren aurrezteak, BPG puntu bakoitzeko, garrantzitsua izan da Euskadin, baina atzerapen nabarmena dago energia berriztagarrien ezarpenean. Biztanleko erregai fosilen kontsumoa ere ez da murriztu.

Etorkizuneko erronka garrantzitsuenetako bat biztanleriaren zahartzeari buruzkoa da, fenomeno horrek herrialde garatu ia guztiei eragiten baitie. Euskadiren kasuan, biztanleriaren %23k baino zertxobait gehiagok 65 urte baino gehiago ditu. Ehuneko hori handitu egingo da *baby boom*erak adin horretara iristean, eta hainbat alderditan izango ditu ondorioak, besteak beste, lan merkatuan. Lanbideren ekimenez garatutako FUTURELan proiektuak aurreratzen du 2033an milioi erdi bat pertsona beharko direla urte honetatik aurrera erretiratuko direnak ordezkatzeko. Enpleguen aukera horiei EAEko ekonomiaren garapenagatik sortutakoak gehitu beharko zaizkie, eta dokumentu honetan aurkeztutako agertokiak %2ko hazkunde tasak aurreikusten ditu datozen urteetan.

Adimen artifizialak interesa eta kezka piztu ditu gizartean. Ukaezina da pertsonen eta enpresen egunerokotasunean aukera ugari irekitzen dituela. Hasiera batean, produktibitatearen hazkundera mesede egitea eta inflazioa kontrolatzen laguntzea espero da, baina ukaezina da eragin garrantzitsua izango duela lan merkatuan. Ildo horretan, FUTURELan proiektuak berak, ELGaren eta beste batzuen aurreko lanei jarraituz, lanbideen eta sektoreen arabera, EAEko ekonomian trebetasunen automatizazioak izan ditzakeen ondorioak kuantifikatu ditu. Ondorioa da tresna hori

osorik garatuz gero, inpaktua 200.000 lanpostu ingurukoa izan daitekeela. Hala ere, gaitasun batzuetan ikusten diren botila lepoek iradokitzen dute inpaktua txikiagoa izan daitekeela eta, aldi berean, beste enplegu aukera batzuk sortuko direla haren itzalpean.

Txostena amaitzeko, soldata arrakalak azken urteetan izan duen bilakaera zehazten da, pixkanaka murrizten ari baita, baina esanguratsua izaten jarraitzen du. INEren soldata egituraren datuek iradokitzen dutenez, lanbide arteko gutxieneko soldataren (LGS) igoera handiek arrakala hori murrizten lagundu dute, bereziki emakumeei mesede egin baitiete. Zehazki, pertsonako soldata arrakala %30 murriztu da azken bost urteetan, eta lan egindako ordu bakoitzeko arrakala, berriz, %50 baino gehiago.